

MARIBORSKI

Političen list.

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Naročnina znaša:

2 dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—Če pride naročnik sam v upravnishvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, ponedeljek 12. aprila 1920.

St. 82.

Slovenski socialisti izstopili iz druge internacionale.

Mirovna konferenca v San Remu. — Trgovski shod v Ljubljani. — Komunistična divjaštva v Plauen.

Slovanska nesreča.

Najusodnejša lastnost nas Slovanov je nesložnost, prepirljivost z brati, ki se kaže istotako v malem kakor v velikem. To so nam potrdile vse dobe naše zgodovine, to nam potrjuje tudi najnovejši poveljni čas. Že v sivi davnini, v onih dobah, o katerih komaj beleži kronika so se v sedanji Moldaviji in Valahiji bili med seboj rodovi slovanskih bratov Slovanov in Antov. Pozneje so se bili in prepirali med seboj po vrsti vsi slovanski narodi, vsak je kolikortoliko prelił bratsko kri, vsak je bil kolikortoliko Kajn. Toda tudi eno in isto naše pleme se je čisto bilo med seboj, prelivalo več kakor bratsko, da, skoro bi rekli rodbinsko kri. Vedno ta boj ni bil tako oster, vedno se ni bil direktno z orožjem; včasih je orožje sicer počivalo, toda bili smo vseeno boj, vseeno med nami ni bilo miru — bili smo notranji razdralni politični boj. Kjerkoli se je zbrala nas večja družba, povsod smo se sprli med seboj. Naša narava je trmoglava, nedostopna za miren razsodek, vsak hoče, da obvelja njegova, vsak misli, da ima edino on prav in da na tem prepričanju ne sme niti najmanj žrtvovati niti svojemu lastnemu bratu

Vinko Novak:

Iz slovenske Alzacije-Lorene.

Pozdravljena, solnčna zemljica
o zemlja, zemljica naša!
z našo krvjo prepojena,
z našimi trupli pognjena,
od tujcevih pet pobojena.
Kdaj nam boš osvobodjena,
o zemlja, zemljica naša?

Banjska planota, Kanalski Vrh, Lahka, Marcinje, Draga, Trušnje, Podlešče, Breg, Krvavec, Madoni. Sveto. Daleč so danes pohite misli moje; iz planinskega zatišja pohorske vasi do dolin sivih kraških tal — na Banjsko planoto. In vsi sladkogrenki spomini iz prvega leta vojne z Italijo so se vzbudili, spomini na dobo, ko je to dobro ljudstvo tam doli zbegano od bojne groze zapuščalo rojstne hiše in njihove skrbno obdelane in domačije drage, ko je junaška kri slovanskih fantov in mož v curkih žvižgala in škropila rodno grudo tistega dobrega hribovskega ljudstva.

Tudi sam sem tam soldatoval leta petnajstega. Ker so naši listi vedno želeli in želeli snovi za predal: »Iz neodrešene do-

človek bi si mislil, da nas bo zgodovina, učiteljica narodov izpametovala, toda pri tem je tako, kakor da bi šli vsi bridki dogodki, vsa razočaranja in vse dobre lekcije mimo nas, brez vsakega najmanjšega upliva. Tudi med svetovno vojno so nas našli dogodki stare in nepopoljšane. Ko so se bili drugi za osvobojenje, smo se klali mi medseboj za koristi drugih, za dobrobit in zmago naših sovražnikov. Mi avstroogrski Slovani smo šli molče, da, še več, v nekaterih slučajih, ki niso bili redki, celo z veseljem in z navdušenjem z mečem nad naše sorojake Srbe ter nad brate Ruse. In na to smo bili celo — ponosni. Ko so naši fantje naskakovali ruske pozicije v Galiciji, so nosili pred seboj slovensko trobojnico in peli »Naprej zastava Slave« in »Hej Slovani«. In oni so bili na to ponosni, še slutili niso vso grozno ironijo tega postopanja. Poljaki so nabirali legijonarje ter jih kot prostovoljce pošiljali nad brate Ruse. Bolgari niso si pomišljali napasti za hrbtnom brate Srbe v najkritičnejšem trenutku.

Svetovna vojna je prišla prehitro, preveč nepričakovano, radi tega bi se dalo vse to nekako še opravičiti. Predno smo, posebno mi, bivši avstroogrski Slovani, imeli čas pomisliti in premisliti, smo že stali uklenjeni

movine«, sem lansko leto obiskal tiste prijazne kraje, da pogledam, kaj je vojska uničila in kaj pustila in kako gospodari tam doli oblast tujega naroda, ki je zaslužil moje ljubljene primorske brate.

S sklonjenim tilnikom sem stopal po kremeniti stezi, ki se cepi z glavne ceste nad Grgarjem in vodi čez strmi hrib v vasico Madoni. To stezo sem petnajstega leta premeril v najhujši vročini in ob najsilnejših naliivih nešteto krat. Dohitela me je kmetica iz Krvavca, ki me je takoj spoznala: »O, gospod žolnir, ali še niso pozabili na nas in na naše kraje, kjer trpimo, da se bogu smili.« In začela mi je pripovedovati in razkladati, kako so tlačeni pod nasiljem laških oblasti, kako jim laški vojaki kradejo poljske sadeže in uničujejo še to, kar so v begunstvu otrpele roke s trdom pridelale. Julijska vročina mi je oznojila obraz, da so me skelele oči, ko sem se ustavil na Bregu pri županu Humariju. O, koliko so trpele te uboge vasi! Pogorišče zraven pogorišča, ruševina nad ruševino. In kakor da so sela izumrla. V podrtijah in za silo postavljenih kolibah tutam kaka družinica, povrnjena iz

v suženjske verige centralnega militarizma s puško in bajonetom nasproti našim bratom. Neopravičljivo pa je to, kar delamo sedaj po vojni, sedaj, ko smo dosegli osvobojenje ravno radi tega in samo vsled tega, ker smo za trenutek našli same sebe, ter se za trenutek, za en sam majhen trenutek, zedinili, opustili medsebojne poboje in spore. Kakor hitro smo dosegli ta, v vsej zgodovini edini in osamel uspeh, že smo pozabili na vse, pozabili na bratove zasluge, pozabili, da bi brez brata tudi še danes vzdihovali v rob-skem ljarum sovražnega in oholega tujca. Mesto, da bi sporazumno gradili dalje na podlagi edinosti, bratske ljubezni in vzajemnosti, smo se začeli znova pobijati in prekljati med seboj.

Na severu sta se stvorili dve žalostni, sramotni fronti, ena med Čehoslovaki in Poljaki, druga med Poljaki in Rusi. Tako majhna je tešinska zemlja, komaj za ped jo je, in vendar se zdi Poljakom in Čehoslovakom tako silno važna in pomembna, da se radi nje zavratno pobijajo in sejejo sovražstvo med seboj. Še žalostnejši pa je poljsko-ruski spor. Tu ne gre toliko za zemljo, gre skoro izključno le za načela, toda niti tu nočejo odnehati. Jeklo se krha ob jeklu in bratska kri se lije v potokih. Poljaki

begunstva, iz mrzlih, brezsrčnih tujin. Mnogo jih je ostalo raztresenih po svetu, kaj hočejo brez domačije, saj golo zidovje jim ne more nuditi udobnega doma, od katerega so se goslovili s krvavečim srcem! Povpraševal sem po raznih znancih a malo sem izvedel in še to kar so mi sporočili, je bilo nad vse tragično. — O, tudi tebe dragi Aumarjev Polde ni več! S kalnim očesom sem mislil na tebe in na tvojo ljubico, za katero sem ti zlagal ljubavna pisma. Spomnil sem se, kako sva včasih s fantovsko razposajenostjo hodila na Banjšicah k dekletom v vas in omamljala dekliška srca. Tudi tebe dragi Polde je požrla vojska, ko je epidemija razsajala tam doli. — Z Brega sem krenil v Podlešče. Tukaj ravnoiste žalostne slike in pritožbe ljudi o laških šikanah. Pertotove podrtije, nekdanje velike ponosne Šavličeve hiše, kjer sem z lepim dekletom z Vrha bil povabljen večkrat v goste, — sem se izognil. S Pertotom imava še namreč star račun radi nekega koniskega sedla, o katerem sem pisal v »Slov. Narodu« v podlistku »Moj dopust«. — V vaški krčmi sem se ustavil. Ta hiša je bila popravljena. Gostilničar mi je pravil,

hočejo krivične zgodovinske meje, ki bi vključile v Poljsko milijone Rusov ter hočejo Ruse tudi drugače oškodovati.

V Rusiji se bijejo Rusi in Ukrajinci, ker hočejo ti poslednji na vsak način biti narod zase. Mesto, da bi skušali odstraniti one malenkostne jezikovne in plemenske razlike, jih še nalašč umetno podkrepljujejo in množe.

Med Čehi in Slovaki, ni onega pravega smisla za popolno zedinjenje, kakor ga tudi med Slovenci, Hrvati in Srbi zama pri-čakujemo.

Toda to še ni vse. Ne, da se prepiramo pleme s plemenom, prepiramo se tudi po plemenih, vsako plemo med seboj po političnem in kulturnem mišljenju. Prepiramo se pri nas v Jugoslaviji, prepirajo se v Čehoslovaški, prepirajo se v Poljski, Ruski in Bolgarski.

Posledice vsega tega so nepregledne. Škoda postaja od dne do dne večja. V posameznih naših državah zastaja vsled tega prepira ves razvoj, politični, gospodarski, kulturni itd. na zunaj pa izgublamo še oni mali ugled, ki smo ga spočetka uživali.

V dobi, ko se družijo naši nasprotniki Latinci v močno skupino, se mi Slovani — delimo, oddaljujemo vedno bolj drug od drugega, čeprav imamo neprimerno več sovražnikov, kakor vsi ostali narodi. Nemci, Italijani, Angleži, Grki, Turki, Rumuni, Madžari, Finci, Litavci, Letonci, Tatari, Japonci, vsi so naši sovražniki; cel svet jih je. Pa tudi oni, ki jih imamo za prijatelje, so nam prijatelji le radi tega, da nas izkoriščajo.

Vlade naših držav so zagrešile mnogo in še zagrešajo — med njimi in to pred vsem tudi naša jugoslovenska. In vendar je danes jasno, kakor ni bilo nikoli doslej, da je edino v složnosti in skupnem nastopu vseh naših slovanskih plemen spas Slovanstva.

Kolektivna pogodba,

sklenjena med Gremijem trgovcev v Mariboru in Zvezo trgovskih nastavljenecv za slovensko ozemlje v Ljubljani, krajevna skupina v Mariboru, dne 7. aprila 1920.

1. Minimalna plača.

Vsi uslužbenci brez razlike spola so razdeljeni v tri kategorije:

kako hribovci črtijo Lahe in kako vreje med ljudstvom. Povsod imajo skrite strojnice in strelivo in čakajo dneva, ko zaveje vihra, kateri se pridružijo, da se rešijo tlačanstva. — Pokopališče na Trušnjah je zelo obsežno, dokaz, koliko naših junakov so požrli nenasitni grobovi. — Cerkev je od znotraj opustošena in gola kakor mrtvašnica. Krenil sem v dolino, v vasico Draga. V hiši kjer sem nočeval in kjer je bila naša genijska pisarna, sem našel domačo hči Lojziko. Tudi ona me je izpoznala. Prej bujnocvetiče dekle je bila upadlih lic, begunstvo, beda in pomanjkanje, vse je zarisalo nelepe sledove v njen nekdanji tako mični obrazek. Na sadonosniku so bili utaborjeni laški vojaki. Tudi karabinerje sem srečal na cesti. Da jim nisem sumljiv, nošil sem širok furlanski klobuk in trikolono krog levega nadlehja. V obraz sem bil zagorel, tako da me je vsak moral smatrati za pristnega Italijana. — Povpraševal sem tuintam, izpodbujal, tolažil in ulival v omahljiva srca jekleno vstranjanje. Potem sem krenil čez senožet v vasico Lahke.

Na klancu stojijo mi Lahke

Vasica mala, tiha;

Vsikdar ko z Banjšic na Lahke grem

Se mi srce nasmiha

(Dalje sledi).

a) Kvalificirani.

To so oni nastavljeneci brez razlike spola, ki morajo imeti postavni učni čas in predpisano učno spričevalo (dokaz usposobljenosti).

Ti dobijo minimalno mesečno plačo:

v 1. službenem letu	K 700.—
" 2. " " " " " " " " " "	850.—
" 3. " " " " " " " " " "	1000.—
" 4. " " " " " " " " " "	1150.—
" 5. " " " " " " " " " "	1300.—
" 6. " " " " " " " " " "	1400.—
" 7. " " " " " " " " " "	1500.—
" 8. " " " " " " " " " "	1600.—
" 9. " " " " " " " " " "	1700.—
" 10. " " " " " " " " " "	1800.—

Oženjeni dobijo 20% več.

b) Nekvalificirani.

To so oni nastavljeneci brez razlike spola, ki ne morejo dokazati postavnega učnega časa in od katerih se ne zahteva nikako učno spričevalo (dokaz usposobljenosti).

Ti dobijo minimalno mesečno plačo:

v 1. in 2. službenem letu	K 400.—
" 3. " 4. " " " " " " " " " "	600.—
" 5. " 6. " " " " " " " " " "	800.—
" 7. " 8. " " " " " " " " " "	1000.—
" 9. " 10. " " " " " " " " " "	1200.—

Oženjeni dobijo 20% več.

Pri obeh kategorijah se po 10 letnem službovanju poviša plača petkrat vsake dve leti mesečno za 50 K.

Odškodnino za hrano in stanovanje določita dogovorno delodajalec in delojemalec.

Nekvalificirano osebo se ne sme sprejeti v strokovno skupino, v kateri se zahteva ali je običajen izkaz učnega časa.

c) Pomožni delavci.

K tem pripadajo možki pomožni delavci kakor laboranti, trgovski sluge, kočijaži, vlagarji itd. ter ženske pomožne delavke, kakor služabnice, vlagalke, splošne delavke itd., katere ne štiti nobena druga pogodba.

Ti dobijo sledeče tedenske plače: možki do 20. leta 150 K, od 20. leta 200 K; ženske pa 120 K in 8 dnevni plačani dopust, po petletnem službovanju v isti trgovini 14 dnevni plačan dopust letno.

2. Nabavni prispevek.

Ako je nastavljenec ali pomožni delavec brez razlike spola 6 mesecev v isti službi, dobi 25% novo urejene mesečne plače. Že zapadli prispevki se morajo izplačati po stari kvoti tekom 8 dni po sklepu te pogodbe.

3. Različne nagrade.

Biago, katero rabi nastavljenec normalno za sebe in svojo družino, se mu mora zaračunati po lastni ceni.

4. Obveznost službene pogodbe.

Vsaka služba se sklepa na podlagi pismene službene pogodbe. Pri že obstoječih službenih razmerah se mora pogodba v najkrajšem času izvršiti. Vse določbe, ki ne odgovarjajo ti pogodbi, so neveljavne. Kakršnako koli poslabšanja v že obstoječih pogodbah in dogovorih so nedopustna. Pogodbe, ki se ne strinjajo s temi določbami, zamorejo se skleniti le sporazumno z »Zvezo trgovskih nastavljenecv na slovenskem ozemlju v Ljubljani, krajevna skupina v Mariboru«.

5. Delavni čas.

Postavni delavni čas je v vseh podjetjih zajedno. Za delo ob nedeljah in praznikih dobi nastavljenec 100% čez normalno uro od

novu določene plače. Prvi majnik je za vse nastavljence praznik.

6. Odpovedni rok in odpravnina.

Stavka je brez posledic, prekliče se vsak odpust ali odpoved, ostanejo pa v veljavi vse postavne odpovedi.

V slučaju opustitve ali likvidacije tvrdke dobi vsak nastavljenec brez razlike spola: samski za vsako službeno leto v isti trgovini odpravnino v visokosti enomesečne plače, oženjen odpravnino, ki je za eno mesečno plačo večja, kakor mu pristoji po službenih letih.

7. Zaupniki.

Delodajalci priznajo »Zvezo trgovskih nastavljenecv na slovenskem ozemlju v Ljubljani, krajevno skupino v Mariboru« kot edino legitimno zastopnico trgovskih nastavljenecv. Istotako se priznajo zaupniki, katere izvolijo trgovski nastavljeneci iz svoje srede.

8. Vajenci.

Vsak oproščen se mora po oprostitvi obdržati v trgovini najmanj pol leta. Učenci oziroma učenke dobijo v 2. učnem letu 50 K, v tretjem 100 K nagrade.

9. Obveznost.

Ta pogodba je obvezna za vse člane trgovskega gremija. Iz te pogodbe nastale prepire razsodi razsodišče, v katero odpošljeta obe stranki po 5 članov, ki se zopet zedinijo na nevtralnega predsednika. V slučaju, da razsodišče ne pride do sklepa, je pristojna okrajna sodnija v Mariboru.

Zahteva za zvišanje ali znižanje plače se mora staviti 14 dni prej, predno stopi nova plača v veljavo in sicer le tedaj, če se cene prehranjevalnih potrebščin za 20 procentov zvišajo ali znižajo. Kot podlaga za to služi cenik živih delavskih konzumnih društev za Slovenijo z dne 1. aprila 1920.

Ta pogodba ostane eno leto v veljavi. Če se 14 dni pred potekom ne odpove, velja še nadaljno leto.

Slovenski socialisti izstopili iz druge internacionale.

Včeraj se je vršil v Götzovi dvorani izreden strankin zbor jugoslovenske socialno demokratske stranke. Na dnevnem redu je bilo vprašanje razkola v socialističnem pokretu Slovenije ter ujedinjenja z Radniško-socialistično Partijo Jugoslavije. Delavsko-socialistično stranko za Slovenijo je na tem zborovanju zastopal urednik Golouh, ki je v daljšem govoru poudarjal potrebo ujedinjenja vsega socialističnega proletarijata v Jugoslaviji. Soglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri se brezpogojno odklanja minsterjalizem, sprejema načelo nepretrganega razrednega boja ter ugotavlja, da med Delavsko-socialistično in Socialno-demokratsko stranko ni več bistvenih razlik. Izvoljen je bil odbor, ki ima izvesti takoj ujedinjenje z Radniško-socialistično Partijo ter se je v zvezi s tem sklenilo izstopiti iz druge internacionale.

Dnevne vesti.

„Volksstimme“ naj se le potolaži radi razburjenja, katerega nam pripisuje v svoji zadnji številki. Radi nje in njenih pristašev se nismo nikoli razburjali, ker vemo, da nemško-nacionalna internacionala mariborska nikoli ne bo zrastle do neba, zato bo že skrbel naš ujedinjeni troimski narod.

Danes se vrši predavanje v mali dvorani Narodnega doma. Klub „Mariborskih akademikov“ priredi danes svoje prvo javno predavanje. Predava dr. Ivan Lah o „Razvoju

Slovanstva in slovanske misli". Začetek ob 20. uri zvečer.

Odborova seja Demokratske stranke se vrši v torek, 13. aprila 1920 v tajništvu. Vsi odborniki naj se je polnoštevilno udeležijo.

Sestanek zaupnikov J D S. iz slovenjebistriškega okraja se je vršil včeraj ob lepi udeležbi. Profesor Voglar je poročal o političnem položaju, dr. Koderman pa o potrebi strankine organizacije. Nato se je ustanovil okrajni odbor za celi sodni okraj.

Izlet „Glasbene Matice“ v Št. Lenart. Moški zbor naše „Glasbene Matice“ je priredil včeraj koncert v Št. Lenartu. Skozi jasni pomladanski dan so hiteli vozovi in avtomobili s pevci po beli cesti mimo prijaznih gričev proti Št. Lenartu. Ker v Št. Lenartu še niso dneva premaknili, so dospeli eno uro prej, nego so računali. Po kratkem počitku so si izletniki s prijaznega griča ogledali Slovenske gorice, ki so se svetile v svežem novem zelenju. Krasen razgled je napravil v vseh veselo razpoloženje. Ob 4. uri pop. se je napolnila dvorana, ki so jo bili tik pred vojno sezidali šentlenartski Nemci za svoje zabave. Na hiši se še pozna prebeljen napis „Deutsches Vereinshaus“. Poleg te stavbe stoji bivača — tudi povsem nova — šulferanjska šola. Tako so si Nemci pripravili na najlepšem kraju našega slovenskega Št. Lenarta dvoje trdnjav svoje kulture. Z našo zmago sta padli tudi ti dve trdnjavi v naše roke in bosta postali središče naše prosvete. Moški zbor „Glasbene Matice“ je nastopil polnoštevilno pod vodstvom svojega mojstra Oskarja Deva. V dobro akustični dvorani se je ubrano razlegala naša pesem in naš moški zbor bo šel ta koncert med svoje najlepše uspehe. Spored je bil bogat. Popotnik, pet koroških narodnih, dve dolenski zdravici, dve gorenjski narodni, ena srbska, ena belokranjska itd. Točka za točko je žela gromovit aplavz. Pevce je pozdravil dr. Gorišek, deček in deklica sta izročila pevovodji Oskarju Devu lavorovo lipo. V imenu občine se je zahvalil za to krasno prireditev gerent ravn. Kopic. Dirigent O. Dev se je zahvalil v imenu pevcev za prijazen sprejem z željo, da bi naša kultura in naša pesem dvigala vse, ki je doslej še niso poznali. Po koncertu se je razvila v dvorani vesela zabava, ob 9. zvečer so se vračali gostje zopet domov. Naša „Glasbena Matica“ je nositeljica naše pesmi po naših severnih krajih in vrši s tem veliko kulturno delo. Veselilo nas je, ko smo videli, kako krasota pesmi odmeva v poslušalcih. Želeli bi bili še več prostega ljudstva. Oni, ki so slišali ta koncert, ne bodo pozabili nanj. Mi čestitamo „Glasbeni Matici“ k temu lepemu uspehu.

Slavnostna otvoritev restavracije v Narodnem domu. Včeraj se je vršila slavnostna otvoritev po g. H. Kosiču prevzete restavracije v Narodnem domu s koncertom in drugimi zabavami. Občinstva je bilo toliko, da je napolnilo vse kotičke do zadnjega. Bila je ena najkрасnejših naših gostilniških prireditev.

Amerikanski darovi, ki so prišli za Veliko noč v Ljubljano, so po Kranjskem razdeljeni. Ostalo je še 1000 zabojev za Hrvatsko, Štajersko in Prekmurje (vseh skupaj je bilo okoli 3600). Ti zaboji pridejo v najkrajšem času v Maribor in se bodo od tu razposlali po Štajerskem in po Prekmurju. Zaboji so v popolnoma varnih rokah v skladišču „Balkan“ in bo vsak pravočasno obveščen, kdaj lahko zaboj dobi.

Iz pisarne Slov. mestnega gledališča. V torek gre zopet preko odra uspela Nušičeva satira „Protekcija“, ki je pri premijeri vzbudila vsled svojih komičnih zapletljajev in obilice različnih karakterjev, obilo smeha in zabave. — V nedeljo pa se ponovi, na splošno željo občinstva, „Kristova drama“ kot ljudska predstava.

Ali ste že kupili vstopnice za velik ljudski koncert Dijaške kuhinje, ki se vrši v petek, dne 16. t. m. ob 20. (8.) zvečer v Götzovi dvorani? Sedeži v pritličju so po K 20, 16 in 12, na balkonu po K 14, stojišča v pritličju po K 5, na balkonu po K 4, dijaška stojišča pa po K 3. Vstopnice prodaja g. Zlata Brišnik v Slovenski ulici. Spored je izredno lep; proizvaja ga 120 učiteljskih in učiteljskih pod vodstvom g. profesorjev Družoviča in

Berana. Sodeluje cela mariborska vojaška godba.

Poziv. Dne 26. marca upepelil je požar v Skorbi, občina Slovenjvas, okrajno glavarstvo Ptuj 25 gospodarskih poslopij in 2 stanovanski hiši. Zgorela je posestnikom vsa krma, gospodarsko orodje, stroji ter mnogo živeža in drugih gospodarskih potrebščin, tako da znaša škoda okoli 1 milijon kron. Ker je zavarovalnica le majhna in so prizadeti v hudi bedi se razpisuje s tem nabiranje milih darov. Darovi se sprejemajo pri poverjeništvu za notranje zadeve (ravnateljstvo pomožnih uradov) v Ljubljani, pri mestnih magistratih v Mariboru, Celju in Ptuj ter pri vseh okrajnih glavarstvih in političnih ekspoziturah bivše Štajerske. Darovi se bodo razglasili v „Uradnem listu“ in odkazali svojemu namenu. Predsedstvo poverjenišтва za notranje zadeve.

Kultura in umetnost.

„Protekcija“. V soboto smo videli na našem odru Nušičevo „Protekcijo“, satiro na nekdanje srbske uradniške razmere. Dasi je v posameznostih za naše razmere nekoliko tuja je v celoti vendarle slika one iste korupcije, ki se je vršila in še tudi še vedno vrši v malem tudi v naši ožji domovini Sloveniji. Igralci so vzbudili v posameznih scenah obilo smeha in zabave, čeprav niso bile vse uloge podane tako, kakor bi morale biti. Gospodu Gromu kot ministru je manjkalo pravega nastopa, čeprav v celoti ni bil ravno slab. Dobro se je uživala v svojo ulogo gospa Dragutinovičeva (Saveta). Podala je lep tip ženske, ki stremi samo po časti in visokih mestih, ki je, če treba tudi ljubosumna, robata in neprijetna. Njena hči Draginja, gdčna. Kraljeva je bila mestoma dobra, v prizoru z očetom pa ni bila naravna; tako ne govori hči z očetom. Dobro je igral Rasberger Ačima Kukića, pa tudi njegova otroka Svetislava in Julko sta podala g. Železnik in gdčna Savinova primeroma dobro. Omeniti je treba, da je bil g. Železnik u maski precej podoben Nušiču, ter sploh najboljši srbski tip, pa tudi Manolo Kukić (Velušček) ni bil podan slabo. Jovanka gdčne. Podgorske je bila v celoti dobra, samo v prizoru pred vrati za katerimi je zaprt Svetislav je preveč pretiravala svoje občutke, kar io je delalo prisiljeno. Janko je bil v ulogi Mladena Giurica malo preokoren, sicer pa ne slab. Tip zase je bil Sava Savić gospoda Bratine, malo bolj židovski nego srbski vendar pa samorasel. Žena gospe Gromove je bila vkljub temu, da je igra komedija ali pravzaprav satira, vendarle malo preveč pretirana. Poleg tega pa je govorila malo prehitro, tako da se ni skoro nič razumelo. Po svoje je podal g. Švagelj vsiljivega, praktika; Strniša pa je v ministrovem slugi našel jako primerno ulogo. Gledališče je bilo razprodano. —r.

III. simfonični koncert naše divizijske godbe v soboto je uspel nad vse pričakovanje krasno. Izvajanje Smetanovega cikla „Má vlast“ pod vodstvom dirigenta g. Herzoga je občinstvo naravnost očaralo. Za ta koncert smo naši divizijski godbi hvaležni, nudil je umetniški užitek prve vrste, kakršnega doslej mariborsko občinstvo še ni bilo deležno. Ker se s tem koncertom naša divizijska godba va to sezono poslavlja od nas, ji želimo na njenih koncertih v Beogradu in drugod največ uspeha.

Zadnje vesti.

Konferenca v San Remo.

LDU Beograd, 11. aprila. Rimski dopisnik „Politike“ javlja: Snočne vesti iz Londona, ki potrjujejo poluurno, da se bo v San Remu posvetila vsa pozornost rešitvi jadranskega vprašanja, so vsi krogi sprejeli z velikim zadovoljstvom. Listi pišejo, da bo jadransko vprašanje rešeno na tej konferenci. Kakor se splošno sodi, bo konferenca trajala samo pet dni, t. j. od 19. do 24. t. m. Ne

samo iz kratke dobe zasedanja, marveč tudi iz drugih okoliščin se more sklepati, da zadovoljnost Italijanov nikakor ni utemeljena in da bodo zavezniki odpotovali iz San Rema in pustili jadransko vprašanje na oni točki, kakor na konferenci v Londonu in v Parizu. Načelnik pisarne ministrskega predsedništva je že pred tednom odpotoval v San Remo, da pripravi vse potrebno za bivanja in delovanje delegatov. Za jugoslov. delegacijo so pripravljena stanovanja v hotelu „Regina“. Ministrskega predsednika Nittijs bosta spremljala minister za zunanje posle Scialoja in državni podtajnik v ministrstvu za zunanje stvari, conte Sforza, o katerem v Italiji sodijo, da je med italijanskimi diplomati najboljši poznavatelj razmer v Jugoslaviji. Sforza je bil tudi italijanski zastopnik pri srbski vladi na Rrfu.

Vseslovenski trgovski shod v Ljubljani.

LDU Ljubljani, 11. aprila. Danes se je vršil tukaj vseslovenski trgovski shod, ki je bil sijajna manifestacija trgovske vzajemnosti. Udeležnikov iz vseh krajev naše domovine je bilo okoli 1000. Shod, ki je trajal 4½ ure, je odposlal prestolonasledniku udanostno brzojavko in manifestiral za našo Reko. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva ustanovitev strokovnega trgovskega šolstva, nadalje resolucija glede izpopolnitve trgovske in obrtne zakonodaje in glede gospodarske politike v naši državi.

Komunistično divjaštvo v Plauen.

DKU Plauen, 10. aprila. Danes popoldan so se vršila tu zopet štiri velika zborovanja. Komunist Hölz je izjavil, da dospejo danes ali jutri v mesto državne čete, vsled česar proglašajo splošno stavko, pozivljajo pa delavstvo naj se obnaša napram državnim četam mirno. Svojim ljudem je naročil naj primejo ter usmrte več veleposestnikov ter naj nadalje požgo nekaj vil.

DKU Plauen, 11. aprila. V soboto zvečer je prišlo tu do velikih izgrediv Hölzove rdeče garde. Roparske čete so preletele vse mesto. Ena je udrila v kavarno Trönel ter odvzela gostom denar. Posestnika neke restavracije so, ker se je branil oddati 10.000 mark vlekli na cesto, kjer ga je komaj občinstvo osvobodilo. Bande so udrle tudi v več privatnih hiš. Še ponoči pa so izpraznili rdeči gardisti vojašnice ter kolidvor ter se odpeljali s talci v Falkenstein. Medvotoma jim je ponesrečil en avtomobil, pri čemer je bilo več oseb ranjenih. V mestu je nastal mir. Državne čete še niso ukorakale.

DKU Falkenstein, 11. aprila. Na vest, da se bližajo državne čete, so Hölzovi rdeči gardisti zažgali pet vil. Ob 3. uri zjutraj je bilo vse mesto podobno velikemu ognjenemu morju. Ob 4. uri so potem Hölzovi komunisti izpustili talce ter se odpeljali na 10 avtomobilih proti saksonsko-češki meji. S seboj so odvedli samo posebnega poročevalca „Leipziger Neueste Nachrichten“. Ker so vse brzojavne in telefonične zveze prekinjene, se ne ve kam je Hölz ubežal, sodi pa se, da se nahaja v Klingentalu.

Kralj Peter se vrne v stari dvor.

LDU Beograd, 10. aprila. „Politika“ javlja, da je kralj Peter izrazil željo, da se povrne v svoj stari dvor, kjer se nahaja začasno narodno predstavništvo. Kakor znano, se pripravlja za zasedanje parlamenta vojašnica 7. polka ter se bo kralj Peter kmalu mogel nastaniti v svojem dvoru. Regent Aleksander pa se bo jeseni nastanil v svojem novem dvoru.

Ministrski svet o trgovini.

LDU Beograd, 11. aprila. Včeraj ob 18. uri je bil ministrski svet, ki se je bavil z ureditvijo trgovine v notranjosti kraljestva in z inozemstvom.

Razne vesti.

Arabski Kljukec. Arabec Nasredin je imel jako hudo in sitno ženo, s katero se ni mogel nič kaj razumeti. Nekoč proti večeru nastane med njima velik kreg in pretep. Sosede, ki so vse slišali, vprašajo drugega jutra nezadovoljnega zakonskega: „Kaj pa sta imela sinoči z ženo, da je bilo toliko hrupa in da je naposled nekaj zaropotalo po stopnicah?“ „Kaj sva z ženo imela? Nič! Samo nekoliko divja je bila po stari navadi in ker si ni vedela pomagati v svoji hudi jezi, udarila je po mojih hlačah s tako silo, da so se zvalile po stopnicah.“ „Ah, kaj nam boš lagal! Če bi bila žena same hlače potočila po stopnicah, tedaj bi ne bile toliko ropotale!“ „No, če pa že hočete in morate vse vedeti in tudi to, kar vas celo nič ne briga, povem vam tedaj golo resnico!“ godrnja Nasredin in nadaljuje: „Moja žena potočila je res hlače po stopnicah, a da so naredile toliko ropota, tega sem kriv jaz sam, ker sem — v njih tičal!“ — Nasredin, ki je imel nekoč na svoji strehi nekaj popravit, pade po nesreči na tla in se močno pobiže. Na njegov klic prihite od vseh strani sosede in drugi ljudje, zanesejo ga v hišo in ga začnejo nadlegovati z vprašanji: „Kaj si pa delal, da si dol padel?“ — „Kje te boli?“ — „Kaj te boli?“ — „Te hudo boli?“ — „Si se hudo udaril?“ To govoričenje in izpraševanje je jezilo šaljivca in ker mu tudi vsled bolečin ni bilo govoriti, zato vse skupaj nevoljno zavrne: „Čemu me toliko izprašujete po nepotrebnem! Kdor hoče vedeti, kako in kakšna je taka reč gre naj sam na streho in naj — pade ž nje!“

Nekaj o papigah. Neka stara berlinska devica je imela papagaja, ki je z lahkoto izgovarjal razne besede in kratke stavke. Poredne služkinje so ga naučile izgovarjati besede: „Zlodej vzemi staro babo“ in papagaj je ponavljal ta stavek z veliko vstrajnostjo in na silno jezo stare device. Da bi ga odvadila teh grdih besed, je odšla k svojemu duhovniku, ki je imel jako učeno papigo, ki je znala več psalmov.

Prosila ga je, naj ji posodi za nekaj časa svojega papagaja, v kar je ta drage volje privolil. Kljub temu, da sta bila oba ptiča potem v skupni kletki, se njen nikakor ni hotel odvaditi žaljivih besed. Kričal je neprestano „Zlodej vzemi staro babo“, pastorev pa je polagoma pričel odgovarjati: „Gospod usliši to našo prošnjo!“

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V torek 13.: »Protekcija«, Ab. A—34.
V četrtek 15.: »Sappho«, Ab. A—35.
V soboto 17.: »Divji lovec«, Ab. B—35.
V nedeljo 18.: Popoldne ljudska predstava ob znižanih cenah »Kristova drama«. Zvečer »Hasanaginica«. Ab. B—36.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Ozbiljnu gospojicu k odrasloj djeci, koja u kući pomaže i šivati znade, traži se uz dobru opskrbu i dobru plaću. Gospođa Anka Leskovic, Zagreb, Ilica 24. 3—1

Zgubil se je danes zjutraj ob 7. uri črni od Maistrove ulice po Gosposki skozi Šolsko ulico do poštnega poslopja. Zgubila jo je revna uradnica, katera vljudno prosi, naj se proti nagradi odda v upravnistvu. Pred nakupom se sviri.

Vitezi! Lepota, inteligenca in plemenitost srca so moji zakladi, toda moja mlada prekipevajoča duša vene v samotni, kakor cvetka brez solnca. Hrepenim po vitezu, ki me s poljubom vzbudi v novo življenje, a viteza ni. Pomlad razgrinja svoj pisani cvet in moja ljubezen čaka dopisov pod »Majška cvetka« na upravo »Mariborskega delavca«.

Vinske steklenice (buteljke) kupujemo vsako množino po najvišjih cenah. Kletarstvo Hoppe in Valjak, Šolska ulica 1. 3—3

I. Mariborski bioskop

Aleksandrova cesta.

Od sobote 10. do četrтка 13. aprila 1920:

Senzacija!

Mala nedolžnost

Po romanu Marcela Prevost

Glavni igralci: Diana Karenne in A. A. Capozzi.

In slike po naravi.

V ponedeljek 12.: Vojaška godba!

➡ Vsako sredo in soboto novi spored! ➡

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. (6.) in 20. (8.) uri v nedeljo ob pol 15. (pol 3.), 4. (16.), 18. (6.) in 20. (8.) uri zvečer.

Prevzetje restavracije!

Naznanjam cenjen. občinstvu, da sem prevzel s 1. aprilom t. l.

restavracijo

„Narodni dom“

in prosim za obilen obisk. Prevzamem tudi abonente.

Se priporočam najtopleje

258 **Hinko Kosič**, restavrater.

Mariborska tiskarna

d. d.

(lastnica tiskarn Kralik in Rabič)

priporoča

vsakovrstne tiskovine, vizitnice, programe, lepake, letake, vabila itd. itd.

Kljub jako zvišanim cenam pri delavskih mezdah, se cene za izdelke niso razmeroma tako zvišale.